

tage Dyrkningen og dens Resultat til Grundlag, naar man vil bedømme, hvad det Hele i Virkeligheden har paa sig og er værd. Efter det, jeg har set, er der i Modfætning til de Indvendinger, som ere bleve fremsatte fra det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (N. Jensen), og som jeg i alle Henseender skal tiltræde, fra deres Side, som tale for Sukkerroedyrkningen, paastaet, at der skal kunne avles paa en Lønde Land indtil 300 Centner. Det skal være Maximum for Dyrkningen; i det Mindste har jeg ikke set noget større Læs anført. Dette Maximum er ikke synderlig stort, og jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa, at, udregnet uden alle paalydende Omkostninger efter den her opgivne Pris for Sukkerroer, vil det pr. Lønde Land kunne give en Indtægt af 249 Kroner. Men jeg tror ikke, at nogen virkelig Landmand vil modsigge mig, naar jeg siger, at den almindelige Foderroe, som ikke er nær saa tjælen, ikke nær saa vanskelig at opelste, kan under heldige Forhold give indtil 400 Løn-der pr. Lønde Land, og en almindelig Pris — jeg vil ikke sætte den høieste — her paa Sjælland for den almindelige Foderroe er jo i gammel Regning 4 Mark pr. Lønde. Vil jeg tage begge Maxima, kommer jeg i det ene Tilfælde til 249 Kr. og i det andet til 533 Kr. pr. Lønde Land. Nu kan man sige, at det er et Maximum, og at det ikke vil lykkes at faae det frem; meget rigtigt, men tilnærmelsesvis vil det langt bedre lykkes at faae Maximum frem ved Foderroen end ved Sukkerroen, og det stadfæstes ved Alt, hvad der er fremkommet fra Landmænd ved Forsøg. Dernæst skal jeg tillade mig at vende mig til Benyttelsen af dette Stof, og da komme vi først dertil, at Sukkerroen maaske er saa meget mere værd i kvalitativ Henseende, at den som Foderstof fuldstændig overer Foderroen, selv efter at Sukkerstoffet er taget bort. Dersom dette er Tilfældet, vil Regnestykket vise sig noget bedre, men efter den Erfaring, jeg er kommen til gennem andre Landmænd, er det slet ikke Tilfældet. Sukkerroen har, i og for sig i alt Fald, en noget større Værdi, men dens Affald har slet ikke større Værdi end den egentlige Foderroe. Dertil kommer, at ved Sukkerroeaaffaldet komme Transportomkostningerne baade frem og tilbage til og fra Fabrikkerne med i Betragtning, men dem er den fri for, der avler Foderroer og fører dem hjem til sig; han kan i alt Fald indskrænke Befordringen til det mindst Mulige og til at foregaa leilighedsvis. Jeg tror ikke, at det gaar an at kaste Brag paa disse Momenter, thi jeg tror, at det vil i høieste Grad vise sig afgjørende over for Sukkerroedyrkningen, navnlig for Smaafolk, som man saa meget har hørt for Die, naar der har været Tale om at bringe Sukkerroedyrkningen frem som Støtte for vort Agerbrug. Netop for deres Vedkommende vil Sukkerroedyrkningen vise et langt ringere Resultat end Dyrkning af Foderroer, tildels paa

Grund af selve det rimære Udbytte, men tildels ogsaa og navnlig paa Grund af de Omkostninger, der falde derpaa ved Transporten, ikke at tale om, at mangfoldige af disse Smaafolk, der skulle dyrke disse Roer og have den store Indtægt af dem, disse selv have Befordringsmidler, men maa leie dem og ubetrent ikke engang kunne faae dem. Om man endogsaa tænker sig Sukkerroens Dyrkning udbredt i meget stort Maal, vil man komme til, at man vil faae ikke ubetydelige Afstande til og fra Fabrikkerne med Affaldet, og naar det ærede Medlem for Odense (S. Koch) har fremhævet her, at hvad der koster Fabrikken i Odense, er Mangel paa Naastof, taler Intet i høiere Maade imod hele den Argumentation, man har villet fremsføre for Sukkerroedyrkningen. Det er netop et meget væsentligt Moment. Der have vi Erfaringen for os; der mangler ikke Kapital, Dygtighed eller Arbeidskraft i Odense, men man kan ikke faae Roer, og hvorfor ikke? Fordi man ikke vil dyrke dem. Og hvorfor vil man ikke dyrke dem? Fordi det ikke betaler sig. Det er ganske simpelt Sag. Men for at faae det til at betale sig vil man have Staten til at række en Pengehjælp og saaledes paa kunstig Vis føre Smaafolk og ogsaa store Agerbrugere ind i en Netning, som det, naar man en Gang er kommen ind i den, ikke er let at komme bort fra. Er det imidlertid først kommet dertil, saa vil jeg tillade mig at spaa en lille Kende om, hvad Fabrikkerne saa ville gjøre: Saa ville de sætte Prisen paa Roerne ned til det Normale, og saa kunne de, der dyrke dem, se, om det vil betale sig for dem. Det er ogsaa blevet fremhævet, at der er patriotiske Følelser og Opfattelser i denne Sag. Ja det er meget smukt. Men jeg tror ikke paa, at Fabrikker og Industrier fremstaa og fremmes i nogetombest Land, heller ikke i Danmark, af patriotiske Hensyn. Nei, det, man har i Sinde at indvinde ved Fabrikker og Industrier, er Penge, og kan man ikke indvinde det, vil man faae at se, at saa vil Patriotismen meget hurtigt slippe op. Selv om vi nu støtte disse Fabrikker saaledes, at de en Tid lang kunne bestaa, er jeg overbevist om, at de Anstrengelser, der skulle til, naar Statens Hjælp hører op, naar de ikke imidlertid have fundet Beskyttelse gennem Toldloven, vilde være saa store, at det vil vise sig, at det kun har været en Galgenfrist, der har været givet dem, og at Statens Penge ville gaa samme Vej som de private Mænds. Dertil vil jeg ikke række Haand. Det er mig ikke muligt, i ethvert Fald ikke for Ojeblikket, at overbevise mig om, at Sukkerroens Værdi for vort Agerbrug er i nogen Henseende værdig til den varme og kraftige anbefaling, den har faaet. Men endnu mindre kan jeg se, at man ad kunstig Vej bør med Penge beskytte den Art Industri, som ikke kan bestaa ved egen Hjælp. — Imidlertid, der er gjort andre Hensyn gjældende, navnlig Hensyn til Arbeideren. Men er det nu givet, at